

■ Како можете да помогнете при негата на лице во делириум?

Лицата со делириум се смируваат кога ќе видат познати луѓе. Посетувајте го лицето колку често што можете и обидете се да бидете на располагање да помогнете при неговата нега.

Поттикнете ги другите членови од семејството или пријателите исто така да помагаат.

- Зборувајте бавно со јасен глас кога разговарате со лицето што е во делириум. Кажете кој сте вие како и името на лицето со кое зборувате.
- Поттикнувајте го и помогнете му на лицето во делириум да прима соодветна храна и течности.
- Ако лицето знае кое е времето во денот, тоа ќе му ја намали збрканоста. Потсетувајте го каде се наоѓа, кој ден е и колку е часот. Отворете ги завесите во неговата соба.
- Ако лицето има оштетен вид или слух, тоа може да предизвика тоа да се чувствува повеќе збркано. Ако лицето што се наоѓа во делириум обично носи очила или слушни помагала, помогнете му да ги стави.
- Ако лицето што се наоѓа во делириум е вознемирено или агресивно, не се обидувајте да го контролирате. Ако сака да шета, дозволете му да го прави тоа, но обидете се да обезбедите да не може да падне и да нема опасности во околината.
- Однесете лични спомени што ќе го потсетуваат лицето на неговиот дом, на пример, фотографии, неговиот пењоар, радио или ЦД плеер/касетофон со омилената музика.
- Кажете му на персоналот за сите лични податоци што може да му помогнат на лицето во делириум да се смири и насочи, на пример, имињата на членовите од семејството и пријателите, неговото хоби, значајни настани, итн.

Ако сте загрижени во врска со делириумот или имате било какви прашања, разговарајте со вашиот локален доктор или распрашајте се кај персоналот во болницата.

КОНТАКТИ

Carers Resource Centres
Центри за информации на негуватели
 Телефон: 1800 242 636

Aged Care Information Line
Информативна линија за нега на постари лица
 Телефон: 1800 500 853

National Dementia Helpline
Национална телефонска линија за информации во врска со деменција
 Телефон: 1800 100 500

Carers Australia
Здружение на негуватели на Австралија
www.carersaustralia.com.au

Alzheimer's Australia
Здружение за Алцхајмерова болест на Австралија
www.alzheimers.org.au

Брошурата е изменета со дозвола од Northern NSW Local Health District (Локална здравствена област за северен Нов Јужен Велс) и Delirium Care Pathways (Насоки за нега на лица во делириум), Department of Health and Aging (Оддел за здравство и постари лица), Канбера. 2010.

Оваа брошура е подготвена како дел од Care of the Confused Hospitalised Older Persons Study (CHOPS) (Истражување за нега на хоспитализирани постари збркани лица), во соработка меѓу Agency for Clinical Innovation (Агенција за клинички иновации), Clinical Excellence Commission (Комисија за клиничко усовршување) и GP NSW (Здружение на доктори од општа пракса во Нов Јужен Велс) и е финансирана од Department of Veterans Affairs (Оддел за ветерански работи)

H55011_075

Делириум (поматеност на свеста) Delirium

Делириум е чест здравствен проблем што се карактеризира со промени во мозочната функција кој почесто се јавува кај постарите лица.

При појавата на делириум, лицата се збркани и може да бидат многу вознемирани или тивки и поспани.

Делириумот секогаш се јавува ненадејно. Тој обично трае неколку дена, меѓутоа може да трае подолго време.

Делириумот може да биде сериозна болест.

Оваа брошура нуди информации за лица кои биле во делириум и за нивните семејства/негуватели.

■ Кој е изложен на ризик да доживее делириум?

Лица кои:

- се многу болни
- имаат деменција
- имаат 70 години или се постари
- страдаат од депресија
- имаат слаб вид
- примаат повеќе лекарства
- имаат хируршки зафат, на пример, операција на срце или колк.

■ Кои се симптомите на делириум?

Лицата со делириум може:

- да изгледаат збркани и расеани
- да не се во состојба да посветуваат внимание
- да се однесуваат различно од вообичаено
- да се многу вознемирени или тивки и повлечени или поспани
- да не се сигурни кое време е во текот на денот или каде се наоѓаат
- да имаат промени во спиењето, на пример, да се будни во текот на ноќта и поспани во текот на денот
- да се чувствуваат исплашени, вознемирени, нервозни, лутти или тажни
- да гледаат нешта што не постојат, меѓутоа тие се вистински за нив
- да губат контрола при мокрење или празнење на дебелото црево.

■ Колку е чест делириумот?

Околу една петина од постарите лица кои се примаат во болница како и скоро половина од лицата кои престојуваат во старски домови доживуваат делириум во некој период додека се под неџа.

■ Што предизвикува делириум?

Во честите причини за појава на делириум кај постарите лица се вклучуваат:

- воспаление (вклучувајќи воспаление на уринарниот тракт кај мажи или жени)
- повеќе физички болести
- тврда столица
- дехидрација/недоволна исхранетост
- сериозни болки
- лекарства, вклучувајќи ги лекарствата што се купуваат без рецепт
- премногу пиенење алкохол
- откажување од алкохол или лекарства, посебно од таблети за спиење.

■ Како започнува делириумот?

Симптомите се јавуваат многу брзо, обично за неколку часови или денови. Однесувањето на лицето исто така може брзо да се менува во текот на еден ден.

Понекогаш за делириумот погрешно се мисли дека е деменција или депресија, затоа важно е семејството/пријателите да ги известат докторите/медицинските сестри ако дојде до ненадејна промена во менталната состојба на лицето.

■ Колку долго трае делириумот?

Делириумот обично трае неколку дена, меѓутоа тој може да трае со недели или дури месеци. Ако делириумот не се лекува брзо, тоа може да доведе до сериозни компликации, на пример, паѓање, рани од предолго лежење, подолготраен престој во болница и дури и смрт.

■ Дали делириумот повторно ќе се појави?

Лицата кои имале делириум се изложени на повисока опасност повторно да го доживеат.

■ Како се лекува делириумот?

Делириумот обично се поврзува со некоја основна физичка болест. Меѓутоа, причината не може секогаш да се утврди. Персоналот ќе изврши комплетна здравствена проценка за да може да ја утврди и лекува основната причина на делириумот.

Лекувањето исто така вклучува намалување на опасноста да се појават компликации и ублажување на симптомите.

Улогата на семејството и негувателите

- Членовите од семејството/негувателите можат да им дадат вредни информации на персоналот што го негува лицето во делириум.
- Важно е персоналот да се информира за било какви ненадејни промени во менталната или физичката состојба на лицето.